

KANDIDAT

213

PRØVE

JUS2001 1 Kontraktsrett II

Emnekode	JUS2001
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	27.02.2024 08:00
Sluttid	27.02.2024 14:00
Sensurfrist	19.03.2024 22:59
PDF opprettet	03.04.2024 10:51

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Informasjon eller ressurser
1	Del I - teori (vektes 75 % av total karakter)	Langsvar
2	Del II - praktikum (vektes 25 % av total karakter)	Langsvar

1 Del I - teori (vektes 75 % av total karakter)

Redegjør for de mest sentrale *kontraktsrettslige* spørsmålene i HR-2017-515-A, herunder de viktigste forskjellene mellom flertallets og mindretallets synsmåter.

Skriv ditt svar her...

1.0 Innledning

Dommen inntatt i HR-2017-515-A er behandlet av Høyesterett i avdeling. Dommen fant sted den 9. mars 2017. Hovedproblemstillingen som Høyesterett stod ovenfor var om salg av en leilighet, pluss to tilhørende hybler ikke var godkjent for varig opphold. Herunder, ble det markedsført at hyblene ville sørge for gode inntekter. Spørsmålet Høyesterett stod ovenfor var om kjøperen hadde krav på erstatning for sitt direkte tap. Dommen ble avsagt under skarp disens (3-2), og har derfor en begrenset prejudikatsverdi.

Oppgaven ber om en redegjørelse for de mest sentrale kontraktsrettslige spørsmålene i HR-2017-526-A, herunder de viktigste forskjellene mellom flertallets og mindretallets synsmåter. Oppgaven avgrenses derfor mot likheter blant synsmåtene.

1.1 Rettslig utgangspunkt

Det rettslige utgangspunkt for besvarelsen er dommen inntatt i HR-2017-515-A. Dette vil være det primære rettsgrunnlaget. Ettersom dommen behandlet en sak vedrørende avhendingslova, vil dette fungere som sekundærrett.

1.2 Hensyn

Hovedregelen i norsk avtalerett er at avtaler skal holdes, jf. *Pacta sunt servanda*. Dette er en av bærebjelkene og hovedprinsippene innenfor norsk avtalerett. I tråd med formfriehtsprinsippet, som vil si at man kan som et utgangspunkt kan inngå avtaler med hvem man vil, og om hva man vil.

Avhendingsloven (avhl.) fremmer forbrukervernet, ved at loven er preceptorisk til ugunst for forbrukeren. Dette følger direkte av avhl. § 1-2 (1), og kan ses i lys av det økende forbrukervernet i dagens samfunn.

2.0 Hoveddel

Dommen illustrere flere ulike kontraktsrettslige spørsmål. Disse vil bli behandlet adskilt.

2.1 Uriktig informasjon

Dommer Bårdsen begynner sitt votum i premiss 23. Her kommer det uttrykkelig frem at anken forkastes. Det første kontraktsrettslige spørsmålet som blir behandlet er om det er gitt uriktig informasjon om at loftet kan benyttes som beboelse, jf. dommens premiss 26, jf. avhl. § 3-8.

Det følger av bestemmelsens første ledd at "eigedomen har ein mangel dersom omstende ved eigedomen ikkje svarer til opplysning som seljaren har gitt kjøparen. Det same gjeld dersom eigedomen ikkje svarer til opplysning som er gitt i annonse, i salgsprospekt eller ved anna marknadsføring på vegner av seljaren".

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at eiendommen har en mangel dersom forholdene ikke er overensstemmende med opplysninger som selgeren har gitt kjøperen.

Dette gjelder også opplysninger som er i gitt i annonse, eller andre lignende promoteringer.

Overført til vår sak, så fremkommer det uttrykkelig av salgavtalen at hyblene ville genere gode inntekter. Da Linda Engmo og Øystein Tveiti kjøpte leiligheten i Tromsø, til en totalpris på 3,15 millioner, inngikk de avtalen i tro at hybelene kunne benyttes som utleiehybler. Disse hybelene befant seg på loftet, som hadde et totalareal på 40 kvm. Markedsføringen sa uttrykkelig at de "genererer gode inntekter", jf. avsnitt 2. Disse vare ikke godkjente for beboelse, da de ikke tilfredsstilte de lov- og forskriftsbestemte krav som stilles til godkjennelse. Dette gjaldt for eksempel krav vedrørende brannsikring, og Høyesterett estimerte at ombygging ville koste 1,6 millioner kroner, jf. avsnitt 25.

Således, kom flertallet til at den uriktige informasjonen var i direkte strid med avhendingsloven § 3-8. Det ble også lagt vekt på at det var "enighet" om at Engmo og Tveito skulle bli tilkjent erstatning som følge for sitt direkte tap.

Oppsummert, er både flertallet og mindretallet, så vel som de tvistende parter enige om at det foreligger uriktig informasjon i tråd med avhl. § 3-8. Dette vil ikke bli behandlet ytterligere.

2.2 Krav på erstatning

Det fremgår av Førstevoterendes votum at det er enighet om at Engmo og Tveito har krav på erstatning vedrørende det direkte tapet, som følger av avhl. § 4-14 (1), samt § 7-1 (1). Derimot er Høyesterett delt i et flertall og mindretall på hvordan dette tapet skal beregnes. Flertallet og mindretallets vurdering vil bli behandlet adskilt.

2.2.1 Flertallets syn på saken

Flertallet tar utgangspunktet i §§ 4-14 (1) og § 7-1. Her tas det utgangspunkt i ordlyden om at kjøperen kan "krevje skadebot på grunn av mangelen". Og at "nærmere regler om utmålingen er fastsatt i § 7-1. Av bestemmelsen ordlyd følger det at erstatningen skal "svare til det økonomiske tapet parten har hatt som følge av avtalebrotet", så langt dette ligger innenfor det selger "med rimelegghet grunn kunne ha rekna med som ei mogeleg følge av avtalebrotet". Således, tolket førstvoterende ordlyden dithen at selgerens sitt ansvar gjelder hele det påregnelige økonomiske tapet. Høyesterett uttalte at et hvert erstatningsgrunnlag skal utmåles individuelt, men at det er helt fritt for kjøperen hva han ønsker å bruke erstatningen på. Herunder, kan han like så gjerne bruke dette på en ferietur, så vel som utbedringene.

Videre, brukte Høyesterett forarbeidene til å illustrere at avhl. samsvarer med kjøpsloven § 67, som er gjennomgående for alle nordiske land vedrørende internasjonale løsørekjøp, jf. FN-konvensjonen. Det klare utgangspunktet er "prinsippet om full erstatning for tap og utgifter som skyldes kontraktsbruddet", jf. Ot.prp.nr. 80 (1986-1987) s. 120.

Således, slår Førstvoterende fast at det mest nærliggende er å ta utgangspunkt i kjøperens direkte økonomiske tap som følge av mangelen. Dette kan ses i lys av gjennopprettelseshensynet.

Det neste førstvoterende så på hva det indirekte tapet, eller tapet som følge av tapte leieinntekter, jf. dommens avsnitt 30. Førstvoterende slo fast at leieinntektene utgjorde et økonomisk tap men selgeren ikke må svare for, jf. kontrollansvaret som er hjemlet i § 4-14 (1), jf. § 7-1 (1). Dermed måtte et indirekte tap være forutsatt av enten skyld (culpa) eller garanti, jf. § 4-14 (2), § 7-1 (2).

2.2.2 Mindretallets vurdering

I motsetning til flertallet, begynner Dommer Falch sitt votum for mindretallet i premiss 48. Således, er han uenig med flertallet vedrørende at kostnadene til å utbedre mangelen ikke

utgjør et direkte økonomisk tap, jf. avsnitt 49. Dette begrunner han med at det er det individuelle tapet mangelen har påført dem, som bør erstattes, jf. avsnitt 50. Herunder, mente Falch at dersom kjøperene hadde utbedret mangelene på eget initiativ, ville utbedringskostnadene som de hadde pådratt seg, var disse som ville stå i direkte årsakssammenheng til mangelen. Ettersom utbedringen ikke har funnet sted per domstidspunktet, kan man stå i en situasjon der utbedringskostnadene erstattes, uten at det foreligger noen form for utbedringen. Likevel, så Falch seg nødt til å si at dersom de utbedrer mangelen uten å få dette dekket, vil de følgelig lide et økonomisk tap.

Videre, hevder Falch at hva årsaken til mangelen er, er uten betydning og ikke kan være avgjørende for kjøperenes økonomiske tap. Dommer Falch mener at dette spørsmålet må løses etter en "sannsynlighetsbedømmelse", slik som andre påståtte fremtidstap ville blitt bedømt, jf. avsnitt 53, med videre henvisninger til Rt. 2015 s. 216 avsnitt 26. Fra dommen uthentet Falch at skadelidte kan kreve erstatet kostnader til gjenopprettende tiltak, som enda ikke er utført, uten at dette ville anses som en berikelse for skadelidte. Dette var også utfallet i Rt. 2013 s. 116 avsnitt 55, som også blir referert.

I avsnitt 54, foretar dommer Falch en slutning hvor han tilsynelatende slutter seg til førstvoterende ved at kjøperne har i utgangspunktet krav på erstatning av det direkte økonomiske tapet de har lidt, jf. § 7 (1) 1. pkt.

2.2.3 De viktigste forskjellene

Det er følgelig at flertallet og mindretallet er uenig i fastsettelsen av det økonomiske tapet. Flertallet er klare på at det likeså gjerne kan tilkjennes erstatning, selv om det ikke er skjedd utbedring på domstidspunktet. Altså, selv om mangelen ikke er ordnet, vil kjøperne kunne tilkjennes erstatning.

Mindretallet ser anderledes på saken. Dommer Falch og Dommer Tønder, mener at man må foreta de nødvendige utbredelsene først, for så å kreve erstatning for kostnadene. Dette begrunner de i at dersom man blir tilkjent erstatning før man har utbedret mangelen, er det ikke sikkert at kjøperne gjennomfører utbedringen. Således, er det uenighet i om det foreligger et "økonomisk tap" på domstidspunktet. Mindretallet hevdet at det ikke gjorde det ettersom, det ville vært de aktuelle kostnaden ved utbedringen som ville stått i direkte årsakssammenheng med mangelen.

Flertallet, la avgjørende vekt på at kjøperne fritt kan velge hva de ønsker å bruke erstantingen på, og at de ikke trenger å bruke disse på utbredelsen. Dette synet var mindretallet uenig i. Derimot, mente mindretallet at dersom de ikke fikk dekket utbedringskostnadene, ville de uansett lide et økonomisk tap. Dette ville vært i direkte strid med gjenopprettelseshensynet.

Oppsummert kan det sies at flertallet- og mindretallet strider om kjøperne kan tilkjennes erstatning før den nødvendige utbedringen har funnet sted. Herunder, er de alle enige om at kjøperne har krav på å få erstattet sitt direkte økonomiske tap, jf. avhl. § 7-1 (1) 1. pkt.

2.2.4 Prisavslag

Etter som flertallet og mindretallet var enige i at prisavslag ikke er en "primærsanksjon", så dette vil ikke dette bli behandlet ytterligere.

2.3 Utbedringsansvar

2.3.1 Flertallets syn på saken

I dommens avsnitt 34, tar Førstvoterende Falch opp spørsmålet rundt selgerens utbedringsansvar, jf. avhl. § 4-10. Av bestemmelsen annet ledd er det klart at selgeren som

den klare hovedregel ikke har utbedringsplikt. Unntak kan oppstå dersom "retting kan skje utan urimeleg kostnad eller ulempe for seljaren". Med utgangspunkt i § 4-10 (4), er det i de tilfeller der selgeren har en plikt til å rette, men ikke gjør dette, kan kjøperen kreve erstatning "for forsvarelege kostnader ved å få mangelen retta". Dette omtales som misligholdsbegrensningen. Begrensningen strekker seg dit at den ikke gir kjøperen rett til erstatning, som er lenger enn det som er forsvarlig. På mange måter en sikkerhetsventil. Dommer Falch omtaler bestemmelsen som en objektiv erstatningsregel. Herunder, vil ikke Falch ta en selvstendig vurdering av misforholdsbegrensningen, men ser den heller i samsvar med tapsbegrensningsplikten, jf. § 7-2.

Dommer Falch sa seg enig med Lagsmansrettens resultat, og kom frem til at det ikke forelå grunnlag for misligholdsbegrensning eller tapbegrensningsplikten.

2.3.2 Mindretallets syn på saken

Dommer Falch går mer omfattende til verks for om det foreligger noen begrensninger i saken, jf. avsnitt 55. Falch tar utgangspunkt i avhl. som oppstiller tre ulike begrensninger. Dette gjelder "uååarenelige tap", jf. § 71- (1) 2. pkt., tapsbegrensningsplikten, jf. § 7-2 (1) og lempingsregelen, jf. § 7-2 (2), jf. dommens avsnitt 56.

Således, slår mindretallet fast at det verken er en misligholdsbegrensning ved utmåling av erstatning som følger av avhl. eller alminnelig, ulovfestet kontraktsrett.

Vedrørende § 4-10 (4), hevder annenvoterende at bestemmelsen er en objektiv erstatningsregel og at den ikke inneholder begrensningen som er hjemlet i § 4-14. Herunder, kommer dommer Falch til at § 4-10 (4) ikke får innvirkning på kjøperens rett til erstatning, jf. § 4-14. Falch viser og i avsnitt 66 til at ingen av partene har påberopt at erstatningen skal lempes etter § 7-2 (2), og dette ble følgelig ikke behandlet.

2.3.3 Tapsbegrensningsplikten

Således, vurderer Falch om kjøperne har "forsmåt å avgrense tapet gjennom rimelige tiltak", jf. § 7-2 (1). Herunder ble konklusjonen at det ikke ville være et "rimeleg" tiltak å pålegge kjøperne. Med særlig vekt på at folks bolig ikke med letthet byttes ut.

2.3.2 De viktigste forskjellene

I motsetning til mindretallet, går flertallet inn på § 4-10 med en utfyllende drøftelse. Således, drøfter Dommer Falch adekvansbegrensningen etter § 7-1. Herunder, illustreres dette med agurkpinnedommen fra 2004. Flertallet kommer frem til at § 4-10 (4) er en objektiv erstatningsregel, men at den ikke er uttømmende med hensyn til selgerens erstatningsansvar. Mindretallet, og Dommer Falch gjør en omfattende drøftelse om det er noen begrensninger i saken. Flertallet, avslo dette raskt, i likhet med Lagsmansretten.

Videre, tar Falch en mye mer nyansert drøftelse av tapbegrensningsplikten. Dette understreker at flertallet og mindretallet har ulike syn på prinsipale punkter. For flertallet, var i likhet med Lagsmansretten klare på at det

2.4 Den konkrete begrunnelsen

2.4.1 Flertallets syn på saken

Dette illustrerer flertallet- og mindretallets forskjellige syn på saken. Flertallet så på det som nærmest avklart, at det ikke ville foreligge noen som helst form for begrensning i den aktuelle saken, mens mindretallet så anderledes på det. Bakgrunnen for dette var at Flertallet mente at det var verdireduksjonen som er det mest treffende for kjøperens økonomiske tap.

2.4.2 Mindretallets syn på saken

For Mindretallet sin del så var dette litt mindre avklart. Derimot, kom Mindretallet, i likhet med Flertallet til at kjøpernes tapsbegrensningsplikt ikke begrenser ders rett til å få utbedringskostnadene erstattet.

2.4.3 De viktigste forskjellene

Som det illustreres i avsnittene ovenfor er Flertallet og Mindretallet uenige i hvordan det økonomiske tapet skal dekkes. Flertallet mente som sagt i likhet med Lagmansretten at erstatningen måtte settes til det beløpet som verdireduksjonen ville medføre. Dette var i tråd med mangelens karakter, hensynet til hva som er økonomisk forsvarlig, berikessynspunkter, og at § 7-1 (1) ikke tilkjennes ut fra hva det koster å utbedre, men heller når disse "klart overstiger mangelens betydning for eiendommens markedsmessige verdi".

For Mindretallet sin del ville utbedringskostnadene være det mest passende for det beløp som erstatningen måtte settes til. Konklusjonen ble i tråd med flertallet, at erstatningen måtte fastsettes med utgangspunkt i verdireduksjonen som rådighetsmangelen medførte.

Således, er det aller mest avgjørende at flertallet kom til at anken forkastes, men mindretallet kom til at anken førte frem.

3.0 Avslutning

Dommen inntatt i HR-2017-515-A er illustrerende da to tilhørende hybler ikke var godkjent. I markedsføringen hadde disse hyblene blitt beskrevet som flotte intektskilder, og utgjorde følgelig en mangel. Flertallet, kom i tråd med lagmansretten til at erstatningen måtte fastsettes med utgangspunkt i verdireduksjonen som denne mangelen medførte. Herunder, var flertallet og mindretallet uenige i om anken skulle stå seg! Flertallet kom til at den skulle forkastes, mens mindretallet kom frem til at den skulle stå. Høyesterett konkluderte i skarp disens med at anken fra Lagmansretten forkastes.

Ord: 2226

2 Del II - praktikum (vektes 25 % av total karakter)

Drøft og avgjør følgende fire konkrete spørsmål ut fra saksfaktum i praktikum (del II):

1. Kan Marte nekte å overta bilen og betale kjøpesummen?
2. Kunne Holm ha hevet kontrakten?
3. Har Marte avbestillingsrett?
4. Kan Holm kreve erstatning?

Spørsmålene finner du også på slutten av praktikumsoppgaven (se pdf-filen).

Du må begrunne alle svar. Prinsipale og subsidiære drøftelser må gjennomføres dersom det er nødvendig.

Skriv ditt svar her...

Det foreligger en rettslig tvist mellom Marte Kirkerud og Lars Holm AS.

Avtalen er det rettslige utgangspunktet. Der avtalen er taus vil bakgrunnsretten fungere til utfylling av avtalen. I den foreliggende sak er det snakk om en kjøpsavtale av bil mellom Marte Kirkerud `Kirkerud` og Lars Holm AS `Holm`. Forbrukerkjøpsloven vil fungere som bakgrunnsrett da det gjelder "salg av ting til en forbruker når selgeren eller selgerenes representant opptrer i næringslivet", jf. forbrukerkjøpsloven `forbrkjl`. § 1 (2)

Det er på det rene at Holm opptrer som næringsvirksomhet, og selger "ting" til en forbruker, og at en "bil" er å anse som en "ting".

Oppgaven reiser i det følgende fire ulike spørsmål. Disse vil bli behandlet adskilt.

1. Kan Marte nekte å overta bilen og betale kjøpesummen?

Kirkerud nektet å overta bilen samt å betale kjøpesummen. Anførselen retter seg mot heving av avtalen

Det overordnede spørsmålet er om Kirkerud kan heve avtalen.

Forbrukerkjøpsloven av 21. juni 2002 vil fungere som bakgrunnsrett da avtalen ikke regulerer forholdet.

Det fremgår av § 3 (1) at "loven kan ikke fravikes ved avtale til skade for en forbruker". Herunder, er loven preseptorisk og det kan ikke avtales dårligere vilkår for forbrukeren enn det som følger av loven.

Det følger av §32 at "i stedet for prisavslag etter § 31 kan forbrukeren heve avtalen, med mindre selgeren beviser at mangelen er uvesentlig.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden peker på at det er snakk om den mest inngripende beføyelsen som en forbruker kan anføre. Herunder, kan forbrukeren heve avtalen, dersom selgeren ikke beviser at mangelen er uvesentlig.

Ordlyden legger opp til en motsatt bevisbyrde, som tilsier at det er den næringsdrivende som har bevisbyrden og ikke forbrukeren. Dette kan ses i lys av det gjennomgående forbrukervernet, samt lojalitetshensyn.

Hovedregelen i et avtaleforhold er at avtaler skal holdes, jf. Pacta sunt servanda.

I dommen inntatt i Rt. 2015 s. 321 behandlet Høyesterett en sak vedrørende heving av et bilkjøp. Forbrukerkjøpsloven kom til anvendelse. I forbindelse med hevingsterskelen uttaler Høyesterett at "terkselen for heving er senket i forhold til hevingsbestemmelsen i kjøpslovens § 39 som krever at kontraktsbruddet er "vesentlig".

Dette er også blitt lagt til grunn i forbrukerkjøpsdirektivet artikkel 3 nr. 6, jf. ot.prp.nr.44 (2001-2002) side 189.

Således, følger det av NOU 1993:27 s. 140 at det er flere relevante momenter for heving. Herunder skal det særlig vurderes "ut fra den avtale som foreligger, tingens art, og forholdene omkring kjøpet".

Dommen reiste spørsmål om en bil som var solt som "ny" med 160 kilometerstand, egentlig hadde vært utstilt som en demobil og kjørt 897 kilometer. Videre, førte registreringen til at fabrikkgarantien var redusert fra fem til to år og at dette utgjorde et avvik fra kjøpsavtalen.

Etter en samlet mangelsvurdering, kom Høyesterett frem til at selgeren ikke kunne godtgjøre at mangelene ikke kunne anses som uvesentlige, og at kjøperen følgelig hadde "rimelig grunn til å si seg løs fra avtalen", jf. forbrukerkjøpsloven § 32.

Overføringsverdien til den foreliggende sak er at forbrukervernet er hevet sammenlignet med kjøpsloven. Herunder, stilles det intet krav til at mangelen skal være "vesentlig".

Det legges til grunn at reklamasjonen er skjedd i tråd med den relative, og den absolutte reklamasjonsfristen i § 27 (1) 1. pkt. Det foreligger ingen holdepunkter som skulle tilsi noe annet.

Således, må det vurderes om det foreligger en "mangel".

Det følger av forbrkjl. § 16 at "tingen har en mangel dersom den ikke er i samsvar med ett eller flere av kravene i § 15", jf. bokstav a.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at tingen har en mangel, dersom den ikke er forenlig med kravene som er satt i § 15.

Det følger av § 15 (1) at "tingen skal være i samsvar med de krav til art, mengde kvalitet, funksjonalitet og andre egenskaper som følger av avtalen".

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at tingen har en mangel dersom den ikke er i tråd med de kvalitative, så samt som kvalifikasjons-kravene og andre egenskaper som følger av avtalen.

I vår sak bestilte Kirkerud en helt ny bil. Det er ikke snakk om et kvantitativt avvik, da avtalen gjaldt en bil. Herunder, er det springende punkt om skadene på bilen utgjør en kvalitetsmangel. I den foreliggende sak er det snakk om riper i lakken på hele venstre side. Det følger av sikker rett at kjøpesummen er et moment av betydning. Dette er blitt lagt til grunn i Rt. 1998 s. 774

Videospiller. Kirkerud betalte 800 000 kroner for bilen, pluss ekstrautstyr. Dette er tilsynelatende mye penger for en bil, og i alle fall en Mazda. Dette taler for at ripene i lakken utgjør en "mangel".

Kirkerud anfører at skrapene i lakken gikk langs hele venstre siden, og er dermed svært synlig for andre, som kunne tro at hun var en dårlig sjåfør. Dette taler for at skadene utgjør en "mangel".

Etter en konkret helhetsvurdering med hovedvekt på at bilen har en lett synlig skade, foreligger det en "mangel" i form av at bilen ikke er i samsvar med kvaliteten, jf. § 15 (1).

Det foreligger en mangel.

Det neste som må vurderes er om mangelen er "uvesentlig".

Som sagt er det en motsatt bevisbyrde. Herunder, vil Holm måtte bevise at mangelen er uvesentlig.

Ordlyden "vesentlig" peker på at noe er tydelig, og mer enn bare bagateller. Dette er også blitt lagt til grunn i Rt. 1998 s. 1510 Ekte Hussopp. I dommen behandlet Høyesterett en sak vedrørende misligholdsbeføyelser ved kjøp av fast eiendom. I dommen uttaler Høyesterett at kontraktsbruddet er å anse som "vesentlig" dersom kjøperene har "en rimelig grunn for - etter at kjøpekontrakten er gjennomført fra begge sider - å si seg løst fra kontrakten". Herunder, skal det særlig legges vekt på "om et prisavslag som alternativ til heving, vil kunne gjenopprette de økonomiske konsekvensene av kontraktsbruddet og også gi en adekvat reaksjon mot kontraktsbruddet som foreligger", jf. side 1518.

Således, vil utgangspunktet, samt sentrale momenter i vurderingen være "det objektive avviket fra kontraktsmessig oppfyllelse". Dette gjelder både "den objektive mangelen ved eiendommen, og da både mangelens karakter og mangelens omfang". I dommen kom Høyesterett til at det ikke forelå hevingsrett, men at kjøperne ble tilkjent et prisavslag.

Selv om dommen gjaldt kjøp av fast eiendom har den fortsatt overføringsverdi til vår sak. I tråd med de mange kontraktsreglene er terskelen for ordlyden "vesentlig" og vurderingsmomentene tilsynelatende de samme.

Isolert sett er det noe med anførselen som tilsier at det kan bli stilt spørsmål til hennes rykte som god sjåfør. Dette kan tale for at mangelen er "vesentlig". Derimot, jobbet hun som dosent i pedagogikk, og hennes rykte som sjåfør er ikke like relevant som om hun jobbet som yrkessjåfør eller lignende. Anførselen til Kirkerud avfeies.

Det følger klart av opplysninger at skrapene i lakken verken utgjorde en fare for sikkerhet, ei heller kjøreegenskapene. Herunder, vil dette trekke i retning av at mangelen ikke er "vesentlig", jf. § 32.

Et annet moment som trekke i samme retning er at det bare er skader i lakken og ikke noe med kvaliteten på kjøringen å gjøre. Herunder, vil ikke Kirkerud merke noe til skadene da hun kjører bilen. Dette taler for at mangelen ikke er "vesentlig".

På den andre siden så bestilte Kirkerud en lilla bil. En lille bil, er langt fra det som er normen, og kan følgelig tolkes dithen at hun ønsker å vise seg frem. Å ha en lakkskade på venstre side, kan følgelig føre til at hun ikke ønsker å vise bilen like mye tilstrekkelig. Dette kan tale for at mangelen er "vesentlig".

Likeså, har Holm tilbudt henne et prisavslag på kr 40 000. Dette ville dekke både kostnadene ved utbedringen hos et spesialverksted i Oslo. Til dette tok Kirkerud til motmæle og anførte at hun ikke kunne vente i to måneder på time. Isolert sett er anførselene av betydning da ripene i bilen kan bli forverret dersom det blir kjørt. Dette kan ses i lys av kjøreforholdene på norske veier, samt at bilen ble levert den 1. desember 2023. Det vil være salting på veien som igjen kan føre til ytterligere lakk-skader. Dette trekker i retning av at Kirkerud ikke kan vente i to måneder.

På den andre siden så har Holm tilbudt et prisavslag som skulle være tilstrekkelig til å få noen andre til rette opp lakkskaden. Dette trekker i retning av at mangelen er uvesentlig.

Tidsmomentet er og av betydning i vår sak. Kirkerud anførte at hun måtte ha bilen "straks" og at det var uaktuelt å styre med et verksted i Oslo. På den ene siden taler beste grunner for at Kirkerud trenger bilen snarest. Hvorfor hun gjør dette er ikke opplyst i faktum, og anførselen tolkes dermed dithen at hun ikke "orker" å bruke tid på verksted og lignende i Oslo. Dersom Kirkerud uttrykkelig hadde sagt ifra om hvorfor det var hast med bilen, kunne dette vært av betydning. Derimot, gjør hun ikke dette. Anførselen tilsidesettes

Et annet moment av betydning er det gjennomgående lojalitetsplikten i et forbrukerforhold. Holm har opptredt forsvarlig i henhold til lojalitetshensyn. Ikke bare fortalte han Kirkerud om skaden umiddelbart, men han har også bistått henne i å kunne utbedre skaden, så langt det lar seg gjøre. Dette taler for indirekte bistand. Det var Kirkerud som tok til motmæle og som motsatte seg Holm sin hjelp. Dette er og et moment i den samlede vurderingen og taler for at det mangelen ikke er "vesentlig".

Dommen inntatt i Rt. 2010 s. 710 er illustrerende. Dommen gjaldt valget mellom prisavslag og heving ved mangler på fast eiendom, jf. avhl. § 4-12. Til dette uttaler Høyesterett at "det skal foretas en helgetsvurdering hvor det overordnede spørsmålet er om kjøperen har rimelig grunn til å si seg fra kontakten". Herunder, vil "utgangspunktet og det sentrale momentet i vurderingen være den objektive mangelen ved eiendommen, og da både mangelens karakter og omfang". Hvor mye omfanget av utbedringsarbeidet og dets ulemper er og av betydning. Til dette uttalte Høyesterett at "kan en mangel utbedres ved lite heft, vil misligholdet kunne bli ansett som ikke vesentlig selv om utbedringskostnadene er store".

Overføringsverdien in casu, er først og fremst om Kirkerud har "rimelig grunn" til å si seg fra avtalen. Sålde, om mangelen kan utbedres ved lite inngripende tiltak vil mangelen bli sett på som ikke vesentlig.

I den foreliggende sak kan det så absolutt sies at mangelen kan utbedres ved "lite inngripende" tiltak. Kirkerud trenger praktisk talt bare å levere bilen til verkstedet i Oslo.

Etter en konkret helhetsvurdering med hovedvekt på at bilen er i kjøredyktig stand, samt at bilen ikke utgjorde noen sikkerhetsrisikoer, og at Holm har tilbudt et godt prisavslag og bistått med å utbedre skadene så godt som han kan (veiledning), taler beste grunner for at Holm har bevist at "mangelen er uvesentlig", jf. § 32. Herunder, vil ikke Kirkerud kunne nekte å overta bilen og betale kjøpesummen.

Konklusjonen er at Kirkerud ikke kan nekte å overta bilen og betale kjøpesummen.

2. Kunne Holm ha hevet kontrakten?

Holm anfører at han kan heve kontrakten dersom Kirkerud nekter å overta bilen og betale kjøpesummen.

Det overordnede spørsmålet er om Lars Holm kan heve kontrakten.

Forbrukerkjøpsloven kommer til anvendelse, jf. tidligere drøftelse.

Heving er som tidligere nevnt den mest inngripende misligholdsbeføyelsen. til forskjell fra spørsmål 1, er spørsmålet her om den næringsdrivende kan heve kontrakten med forbrukeren. Utgangspunktet er at avtaler skal holdes, jf. prinsippet om pacta sunt servanda.

Loven er følgelig ikke preseptorisk til ugunst for den næringsdrivende.

Det rettslige utgangspunktet er forbrukerkjøpsloven § 43, samt § 45.

Det følger av § 43 at "dersom forbrukeren ikke betaler eller oppfyller sine øvrige plikter etter avtaler eller loven, og dette ikke skyldes selgeren eller forhold på selgerens side, kan selgeren kreve heving etter § 45, jf. bokstav b.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at dersom forbrukeren ikke betaler, ei heller henter den avtalte varen, og dette ikke skyldes selgeren, kan selgeren gjøre forskjellige misligholdsbeføyelser gjeldende. I den aktuelle sak, er det anført heving, jf. § 45 bokstav b.

Det følger av § 45 (1) at "selgeren kan heve kjøpet på grunn av forsinket betaling eller annet kontraktsbrudd fra forbrukerens side dersom forbrukerens kontraktsbrudd er vesentlig. Selgeren kan ikke heve etter at kjøpesummen er betalt."

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at selgeren kan heve kjøpet, dersom betalingen ikke finner sted eller om det foreligger et annet mislighold fra forbrukerens side som er å kategorisere som "vesentlig".

Med "vesentlig" forstås at det må foretas en helhetsvurdering, der avgjørende momenter vil være betydningen av manglende-, subjektive forhold og den konkrete virkningen av heving, jf. Rt. 1999 s. 408.

Det er på det rene at det foreligger en forsinket betaling i den foreliggende sak. I tråd med prinsippet om at avtaler skal holdes, er det følgelig at det foreligger et mislighold. Hvorvidt, dette misligholdet anses som "vesentlig" beror på en konkret vurdering av det aktuelle forholdet.

I avtalen mellom Holm og Kirkerud, ble det bestilt en lilla Mazda MX-5 RF som skulle leveres 1. desember 2023. Ettersom denne hadde skader på siden har Kirkerud nektet å betale for bilen, samt å hente den. Isolert sett taler dette for at det foreligger et betalingsmislighold, samt et brudd på henteplikten.

Det springende punkt er om Holm har en "rimelig grunn til å si seg løs fra avtalen".

På den ene siden er det forståelig at Holm ønsker å heve avtalen med Kirkerud. Han har holdt sin del av avtalen, så langt det har latt seg gjøre. Det er forhold utenfor hans kontroll, som har ført til at bilen har en mangel. Holm har også bistått med å finne et verksted i Oslo, samt gitt Kirkerud et gunstig prisavslag. Dette taler for at Holm har "rimelig grunn til å si seg løs fra avtalen".

På den andre siden så stilles det en sterkere aktsomhetsnorm til profesjonsutøvere, jf. Idealdommen. Momenter som kunne tilsi heving er eksempelvis dersom den næringsdrivende part er helt avhengig av å få pengene for å unngå konkurs eller lignende forhold. Noe slikt blir ikke opplyst i vår sak, og hevingsgrunnlaget kan neppe anses som "vesentlig".

Et annet moment som trekker i samme retning er at den "forsinket betalingen" ikke har vært veldig lang. Dette skjedde samme dag som bilen var henteklar, og tidsmomentet trekker derfor i retning av at den forsinkede betalingen ikke kan anses som "vesentlig".

Etter en konkret helhetsvurdering med hovedvekt på at Holm ikke har en "rimelig grunn til å si seg løs fra avtalen", da det verken har vært en vesentlig forsinkelse, samt at Holm ikke trenger pengene umiddelbart, taler beste grunner for at Holm ikke kan heve avtalen.

Konklusjonen er at Holm ikke kan hevet kontrakten.

Rettsvirkningene av en eventuell heving fremgår av § 49. Dette er ikke blitt anført av noen av partene, og vil følgelig ikke bli behandlet.

3. Har Marte avbestillingsrett?

Grunnet Holm sine trusler vedrørende heving kom Kirkerud tilbake den 5. desember og krevde avbestilling av bilen. Holm tolk til motmæle og innvendte at det var for sent med avbestilling da bilen allerede var levert.

Det overordnede spørsmålet er om Kirkerud har avbestillingsretten i behold til tross for at bilen er levert.

Forbrukerkjøpsloven kommer til anvendelse, jf. tidligere drøftelse.

Utgangspunktet er at avtaler skal holdes.

Loven er preseptorisk til ugunst for forbrukere, jf. § 3.

Det rettslige utgangspunktet er § 41. Det følger av bestemmelsen at "avbestiller forbrukeren tingen før levering, kan selgeren ikke fastholde kjøpet og kreve betaling. Hvis ikke noe annet følger av avtalen, kan selgeren i stedet kreve erstatning for tap som er en følge av avbestillingen".

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at dersom forbrukeren avbestiller tingen før levering har funnet sted, kan ikke selgeren fastholde kjøpet og kreve betaling.

I den foreliggende sak har levering allerede funnet sted. Hvorvidt Kirkerud kan avbestille bilen beror i stor grad på rimelighetshensyn. På den ene siden vil det virke svært urimelig dersom en forbruker kan avbestille tingen etter at tingen er levert. Dette vil være i direkte strid med gjensidighetsprinsippet, samt lojalitetshensynet i forholdet. I den økende grad det foreligger forbrukervern i norsk lovgivning, vil avbestilling etter at kjøperen har fått varen levert være en svekkelse av hensynet til den næringsdrivende. Ved at selgeren alltid måtte ta forbehold om at kjøperen kan gjøre en avbestilling gjeldende, til og med etter at han har levert bilen vil være i direkte strid med lovens formål. Dette følger og av sikker juridisk teori.

Videre, er det av betydning at det ikke var en alminnelig bil, men at denne var bestilt med masse "outrert ekstrautstyr". Slik det fremgår av sikker rett, er avbestillingsterskelen hevet ved spieceytelser. Dette kan ses i lys av at kjøperen ønsket bestemte deler, som ikke er å anse som normen. Herunder, taler dette for at Kirkerud ikke kan avbestille kjøpet.

Således, anfører var det ikke avtalt noe avbestillingsgebyr og avbestillingen kom så sent, ville erstatningen kunne bli høy for Holm. Grunnet at hans eneste mulighet til tapsbegrensning var et dekningsalg. Her står hensynet til selgeren sterkt. Ved å måtte benytte seg av et dekningsalg, er det følgelig at Holm ville tapet penger på bilen. Dette vil være i strid med både rimelighetshensyn, men og lojalitetshensyn.

Etter en konkret helhetsvurdering med hovedvekt på at dersom kjøperen kunne avbestille et kjøp, etter å ha mottatt ytelsen vil dette være en direkte svekkelse av loven. Likeså, vil selgeren bli satt i en svært vanskelig posisjon da han hele tiden må være obs på et avbestillingskrav. Således, vil dette være i strid med rimelighetshensyn. Derfor, taler beste grunner for at Kirkerud ikke får medhold i sitt avbestillingskrav.

Konklusjonen er at Kirkerud ikke har avbestillingsrett.

4. Kan Holm kreve erstatning?

Lars Holm krever erstatning som følge av tap på salget for 100 000 kroner, samt 30 000 kroner i andre utgifter med bestillingen, transporten, kommisjonen.

Det overordnede spørsmålet er om Holm kan kreve erstatning.

Hensynet bak erstatningsreglene kan ses i lys av prinsippet om full erstatning. Dette kommer uttrykkelig frem av Ot.prp.nr.80 (1986-1987) s. 120. Herunder, innebærer dette at den "skadelidte part gjennom erstatning stilles i samme økonomiske stilling som om motparten hadde foretatt riktig oppfyllelse av kontrakten", jf. samme forarbeider.

Det følger av sikker rett at en kan kreve erstatning dersom fire kumulative vilkår er oppfylt. Således, er det nødvendig å skille mellom vanlig erstatning og delikterstatning. Herunder, må det foreligge et mislighold/forsinkelse, et ansvarsgrunnlag, et økonomisk tap og en adekvat årsakssammenheng.

Disse fire kumulative vilkårene vil bli behandlet i det følgende.

Det første som må vurderes er om det foreligger et mislighold/forsinkelse av avtalen.

Det er på det rene at det foreligger et mislighold i form av at kjøpesummen ikke er betalt, ei heller at bilen er hentet. Vilkåret er oppfylt.

Det neste som må vurderes er om det foreligger et ansvarsgrunnlag.

Det følger av sikker norsk rett at culpa, er utgangspunktet for ansvarsgrunnlaget. Med culpa forstås subjektiv skyld hos en av partene, eller at det er blitt handlet uaktsomt. Derimot, er det følgelig at det ikke foreligger culpaansvar i foreliggende sak.

Kontrollansvaret forutsetter objektiv skyld. Med dette menes at ingen av partene direkte kan bebreides for misligholdet. Kontrollansvaret vil være utgangspunktet for den videre drøftelsen.

Kontrollansvaret ble først innført i kjøpsloven av 1988, men har etter det blitt ansvarsgrunnlag i flere forbrukervernlover. Ansvaret bygger i stor grad på FN-konvensjonen om kontrakter for internasjonale løserekjøp (CISG) av 11. april 1980 art. 79, jf. HR-2022-192-A Elvia.

Det fremkommer ikke hvem Holm fremmer sitt erstatningskrav imot. Herunder, legges det til grunn at det rettslige utgangspunktet er forbrukerkjøpsloven § 46 (2). Det følger av bestemmelsen at "selgeren kan også kreve erstatning for det tapet han eller hun lider som følge av kontraktsbrudd fra forbrukerens side. Dette gjelder likevel ikke så langt forbrukeren godtgjør at kontraktsbruddet skyldes stans i samferdeseleren eller betalingsformidlingen eller annen "hindring" "utenfor forbrukerens kontroll" "som han eller hun ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden" eller "å unngå eller overvinne følgene av".

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at kontrollansvarsregelen slår fast at forbrukeren er ansvarlig med mindre han kan "godtgjøre" at minst ett av de fire kumulative vilkår ikke er oppfylt, kan ikke Holm tilkjennes erstatning.

Av oppgavetekniske hensyn kumuleres de to første vilkårene. Dette gjøres for at oppgaven skal få mer flyt, men og at vilkårene henger tett sammen.

Det første som må vurderes er om Kirkerud kan godtgjøre at der foreligger en "hindring som er utenfor Holm sin kontroll.

Hva som ligger i ordlyden er ikke utdypet i lovens forarbeider. Derimot, gir forarbeiderne til kjøpsloven en anvisning om at kontrollvilkåret ikke gjelder en aktsomhetsvurdering, men heller om årsaken til mangelen ligger "innenfor det som i prinsipp er kontrollerbart for selgeren, jf. Elvia avsnitt 60.

Forhold som er innenfor selgerens kontroll er forhold som "kan kontrolleres eller påvirkes ved planlegging, styring og kontroll med virksomheten". Hvor det avgjørede er om "selgeren burde ha gjort tiltak for å unngå årsaken til mangelen, men om slike tiltak kunne ha vært gjennomført", jf. Elvia avsnitt 60, En alminnelig tolkning tilsier at ansvaret skal tolkes strengt. Dette er også blitt lagt til grunn i Rt. 2004 s. 675 Agurkinnedommen.

Overført til den foreliggende sak, er det følgelig at årsaken til mangelen (skrapene på bilen) klart ligger utenfor Holm sin kontroll. Dette begrunnes særlig i at Holm, etter en objektiv vurdering ikke kunne kontrollere, eller påvirke gjennom "planlegging, styring og kontroll med virksomheten". I den foreliggende sak oppstod mangelen på bilen under frakten fra Japan til Europa. Det er på det rene at dette ligger utenfor Holm sin kontroll.

Det foreligger dermed en hindring utenfor Holm sin kontroll, og Kirkerud kan ikke godtgjøre at disse vilkårene ikke er oppfylt.

Det neste som må vurderes er om det foreligger et økonomisk tap.

Det er på det rene at det foreligger et økonomisk tap i form av at bilen ble solgt for 700 000 kroner etter 3 uker, samt 30 000 kroner for andre utgifter i form av bestilling, transport og kommisjonen til Mazda.

Således, blir det springende punkt om det foreligger en adekvat årsakssammenheng mellom det økonomiske tapet og misligholdet

I Dommen inntatt i Rt. 1983 s. 205 belyser Høyesterett spørsmålet. Dommen omhandler at enkelte erstatningsposter var mangelfulle, og Høyesterett måtte ta stilling til

erstatningsspørsmålet. Vedrørende, den adekvate årsakssammenhengen uttalte Høyesterett at det "imidlertid ligger en begrensning i at tapet, eller rettene de enkelte tapsposter må stå i en rimelig sammenheng med misligholdet; tapet må ikke være "for fjernt", "avledet", eller "upåregnelig". Høyesterett konkluderte med at Haugesund Sjøforsikringsselskap ble erstatningsansvarlig.

Overføringsverdien til den foreliggende sak er at tapspostene må stå i direkte tilknytting til misligholdet. Altså, vil ikke misligholdet måtte være "for fjernt", "avledet", eller "upåregnelig". Herunder, er det kun mulig å få erstatning for den positive kontraktsinteressen, og ikke den negative. Med dette forstås at en skal stilles økonomisk som om kontrakten var riktig oppfylt.

De to tapspostene vil bli behandlet adskilt.

Salg av bilen til underpris.

For det første må det avgjøres om salget av bilen til 100 000 kroner mindre enn den oppriktig prisen er å anse som i direkte tilknytting av misligholdet. Det er gode holdepunkter som tilsier dette. Ettersom bilen har store riper på siden, og dette vil koste en del penger for å rette opp i, er det følgelig klart at det økonomiske tapet står i direkte tilknytting til misligholdet. Det er dermed ingen holdepunkter som skulle tilsi at misligholdet vil være "for fjernt", "avledet", eller "upåregnelig".

Det foreligger dermed en adekvat årsakssammenheng mellom salg av bilen til underpris og misligholdet.

De andre utgiftene (bestilling, transport & kommisjon til Mazda)

Avslutningsvis må det vurderes om misligholdet er "for fjernt", "avledet", eller "upåregnelig", fra det økonomiske tapet.

På den ene siden kan det argumenteres for at disse kostandene står i direkte tilknytting til misligholdet, ettersom det var ekstra kostnader for bestilling, transporten og kommisjonen til Mazda. Dette taler for at det foreligger en adekvat årsakssammenheng.

På den andre siden så er dette utgifter som uansett ville vært til stedet, uavhengig om det forelå en mangel med bilen. Å betale for bestilling, transport og kommisjonen til Mazda kommer som en direkte følge av at bilen ble bestilt, og ikke av mangelen/misligholdet.

Etter en konkret helhetsvurdering med hovedvekt på at de andre utgiftene er å anse som både avledet, fjernt og upåregnelig fra misligholdet, taler beste grunner for at det ikke foreligger en adekvat årsakssammenheng mellom misligholdet og disse utgiftene (økonomisk tap).

Ettersom Kirkerud kun kan godtgjøre for at det ikke foreligger en adekvat årsakssammenheng mellom de andre utgiftene og misligholdet, er det følgelig at Lars Holm kan kreve erstatning for tapet han hadde som følge av skadene på bilen. Dette vil altså gjelde de 100 000 kronene som Lars Holm måtte selge bilen til underpris.

Konklusjonen er at Holm får dekket sitt tap, av salg av bilen på 100 000 kroner, men ikke de andre utgiftene.

Ord: 4126